

Veri: Kapsam, Dönemsellik ve Zamanlılık

Kapsam karakteristikleri

Çalışmanın Amacı: Banka Dışı Finansal Kuruluşların sektörel bilançoları yardımıyla finansal ve finansal olmayan varlık ve yükümlülüklerinin sektörel dağılımı ortaya konmakta, ekonomik karar alıcılar ve diğer veri kullanıcıları için uluslararası standartlarda karşılaştırılabilir, güvenilir, kaliteli istatistiklerin üretilmesi amaçlanmaktadır.

Verinin Tanımı: Banka dışı finansal kesimi oluşturan Finansal Aracılar (Finansal Kiralama, Faktoring ve Tüketici Finansman Şirketleri, Aracı Kurumlar ve Para Piyasası Fonları dışında kalan Yatırım Fonları) ile Sigorta Şirketlerinin çeyrek dönemler halinde sektörel bilançolarından oluşmaktadır.

İstatistiksel Kavramlar ve Tanımlar:

Uluslararası Standartlar: Banka Dışı Finansal Kuruluşlar istatistikleri, "IMF - Parasal ve Finansal İstatistikler El Kitabı (2000)"nda yer alan ilkeler ve sınıflamalar doğrultusunda hazırlanmaktadır.

Yerleşiklik: Yurtiçi ve yurtdışı işlemler, IMF'in Ödemeler Dengesi El Kitabı 6. basımında yer alan yerleşiklik kurallarına göre sektörlere ayrılmıştır. Buna göre yerleşiklik, ekonomik sınır ve ekonomik ilgi merkezi kriterlerine dayanmaktadır. Bir ekonomide bir yıldan uzun bir süreyle devamlı olarak ikamet eden ve o ekonomi içerisinde faaliyette bulunan kişi ve kurumlar "yerleşik" kabul edilmektedir. Bu kapsamda; tablolarda yer alan kurumsal birimlerin sadece yurtiçi birimleri tarafından yürüttükleri faaliyetler kapsamakta, yurtdışındaki şube, iştirak ve bağlı ortaklıklarının faaliyetleri istatistiklere dahil edilmemektedir.

Sektör Sınıflaması: Finansal işlemlerden doğan borç ve alacakların sektörel bazda sınıflandırılması, kaynak ve kullanım büyüklüklerinin kurumsal birimler arasındaki dağılımlarının izlenmesi açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle kurumsal birimler ekonomide üstlendikleri temel işlevlere göre sınıflandırılmaktadır.

Banka Dışı Finansal Kuruluşların sektörel bilançolarının hazırlanmasında TCMB tarafından hazırlanan ve Bankacılık kesimi istatistiklerinin sektörel sınıflaması için kaynak oluşturan "Kurumsal Sektör Listesi" kullanılmaktadır. Kurumsal Sektör Listesi yukarıda sözü edilen uluslararası standartlar ile de uyumludur.

Tablo 1: Kurumsal Sektör Sınıflaması

Genel Yönetim Merkezi Yönetim Yerel Yönetim Sosyal Güvenlik Kurumları
Finansal Olmayan Kuruluşlar
Finansal Kuruluşlar Merkez Bankası Bankalar Banka Dışı Finansal Kuruluşlar Finansal Aracılar Finansal Yardımcılar Sigorta Şirketleri ve Emeklilik Fonları
Hanehalkı
Hanehalkına Hizmet Veren Kar Amacı Olmayan Kuruluşlar
Yerleşik Olmayanlar

- **Genel Yönetim:** Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın Genel Yönetim Mali İstatistikleri Tebliği kapsamındaki merkezi yönetim, yerel yönetimler ve sosyal güvenlik kuruluşlarını kapsamaktadır.

Merkezi Yönetim: Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, düzenleyici ve denetleyici kurumlar ve fonları kapsamaktadır.

Yerel Yönetimler: İl özel idareleri, belediyeler, mahalli idare birlikleri, kalkınma ajansları, gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüklerinden oluşmaktadır.

Sosyal Güvenlik Kuruluşları: Sosyal Güvenlik Kurumu, İşsizlik Sigortası Fonu ve Türkiye İşKurumu Genel Müdürlüğü olarak sınıflandırılmaktadır.

- **Finansal Olmayan Kuruluşlar:** Temel olarak, mal ve hizmet üretimi ile uğraşan şirketler ve ortaklıklardan oluşmakta olup ticari şirketleri, bireysel işletmeleri, kooperatifleri, Tarım Satış ve Tarım Kredi Kooperatiflerini kapsamaktadır.

- **Finansal Kuruluşlar:** Merkez Bankası, Bankalar ve Banka Dışı Finansal Kuruluşlardan oluşmaktadır.

- **Banka Dışı Finansal Kuruluşlar:** Finansal araçlar ve yardımcıları ile sigorta şirketlerini kapsamaktadır.

Finansal Araçlar: Para, mevduat ve mevduat benzerleri dışında yükümlülük yaratarak, finansal aracılık hizmetini banka dışı kuruluşlar için veren finansal kuruluşlardır. Finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri, para piyasası fonları dışında kalan yatırım fonları ve aracı kurumlar bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Finansal Yardımcılar: Finansal aracılık hizmetleri ile yakından ilişkili olan hizmetler veren ancak kendileri finansal aracı gibi faaliyet göstermeyip müşteri adına işlem yapan kuruluşlardır. Bu kuruluşlar temel işlev olarak kendi nam ve hesaplarına fon yaratamaz veya kredi veremezler. BDDK, BİST ve TMSF ve bu çerçevede sınıflandırılmaktadır.(Finansal Yardımcılara ait veriler henüz tablolara dahil edilmemektedir.)

Sigorta Şirketleri: Sosyal sigorta kapsamı dışında kalan sigorta şirketlerini ve DASK, Millî Reasürans A.Ş., gibi özel kanunla kurulmuş ve ek emeklilik taahhüdünde bulunan özel emeklilik kuruluşlarını kapsamaktadır.

- **Hanehalkı:** Aynı yaşam yerini paylaşan, gelir ve servetlerinin tümünü veya bir kısmını birleştiren ve belirli mal ve hizmet çeşitlerini (temel olarak konut ve yiyecek) kolektif olarak tüketen kişilerin oluşturduğu küçük bir grup şeklinde tanımlanmaktadır.

- **Hanehalkına Hizmet Veren Kar Amacı Olmayan Kuruluşlar:** Piyasa üretimi yapmayan ve statüleri gereği gelir, kar veya herhangi bir mali kazanç elde etmelerine izin verilmeyen ayrı hukuki veya sosyal birimlerdir. Ücretsiz veya ekonomik olarak anlamlı olmayan fiyatlarla hanehalklarına mal ve hizmet sağlarlar. Temel gelir kaynakları; hanehalkından tüketici sıfatıyla aldıkları gönüllü katılımlar (aynı veya nakdi), genel hükümet tarafından yapılan ödemeler ve gayrimenkul gelirleridir.

- **Yerleşik Olmayanlar:** Bir yıldan fazla sürede yurtdışında yerleşik olan tüm gerçek ve tüzel kişileri kapsamaktadır. Bir yıldan fazla yurtdışında ikamet eden ve ekonomik faaliyetlerinin merkezi yurtdışında olan Türk vatandaşlarıyla olan borç ve alacak ilişkileri yurtdışı olarak değerlendirilmektedir. Özetle ülke içinde olan yabancı sermayeli bile olsa T.C. Kanunlarına göre kurulmuş tüm şirketler yurtdışında, buna karşılık yurtdışında faaliyet gösteren ve bu ülkelerin kanunlarına tabi Türk şirketleri yurtdışı olarak nitelendirilmektedir.

Araç Sınıflaması: Banka Dışı Finansal Kuruluşlar istatistiklerinde kullanılan finansal ve finansal olmayan araçlar aşağıdaki gibi tanımlanmaktadır.

Tablo 2: Araç Sınıflaması

Para ve Mevduatlar Para Vadesiz Mevduatlar Vadeli Mevduatlar
Borçlanma Senetleri
Krediler
Hisse Senetleri ve Özkaynaklar
Finansal Türevler
Sigorta Teknik Rezervler Hanehalkının hayat sigortası rezervlerindeki net sermayesi Hanehalkının emeklilik fonları rezervlerindeki net sermayesi Önceden ödenen sigorta primleri ve ödenmemiş alacaklar için tutulan rezervler
Diğer Alacaklar/Borçlar
Finansal Olmayan Varlıklar

- **Para ve Mevduatlar:** Bu kategorideki varlıklar, banknot ya da madeni para olarak dolaşıma çıkarılmış nakit para ile vadeli ve vadesiz mevduatları içermektedir.

- **Borçlanma Senetleri:** Genelde ikincil piyasalarda alınıp satılan ya da satılması mümkün olacak şekilde standartlaştırılmış vadeli finansal araçları ifade etmektedir.

- **Krediler:** Belirli bir vade sonunda faiziyle birlikte geri alınmak şartıyla alacaklı tarafından borçluya fon ödünç verilmesi işlemi sonucunda ortaya çıkan finansal araçlardır. Bu kategoride finansal kiralama alacakları, faktoring alacakları, finansman kredileri, tasfiye olunacak alacaklar, ters repo işlemlerinden alacaklar ve benzeri araçlar bulunmaktadır.

- **Sigorta Teknik Rezervleri:** Sigorta şirketleri tarafından müşterileri adına biriktirilen rezervlerdir. Bu kategori altında hanehalkı adına yönetilen hayat ve emeklilik fonlarının yanı sıra sigortalanmış herhangi bir sektöre ait rezervler bulunabilmektedir.

- **Finansal Türevler:** Değeri başka bir finansal varlığın veya malın değerine doğrudan bağlı olup, bağlı olduğu varlığın mülkiyetinin el değiştirmesine gerek olmadan söz konusu varlıkla ilgili hak ve yükümlülüklerin devrine olanak sağlayan finansal araçlar bu başlık altında sınıflandırılmaktadır.

- **Diğer Alacaklar / Borçlar:** Diğer alacaklar / borçlar kalemi henüz yerine getirilmemiş finansal varlık ve yükümlülükleri içermektedir. Bu kategori altındaki varlıkların temel özelliği bu varlık / yükümlülükleri oluşturan işlemler ile bu işlemlere ait ödemeler arasında bir zamanlama farkı olmasıdır. Türkiye uygulamasında, alacaklı / borçlu geçici hesaplar, muhtelif alacaklar / borçlar, peşin ödenmiş vergiler vb. işlemler bu hesap altında izlenmektedir. Yükümlülüklerde yer alan karşılıklar başlığı altında işletmelerin iktisadi varlıklarında zarar ya da değer azalışı ihtimaline karşılık ayırdıkları fonlar yer almaktadır. Türkiye uygulamasında, kredi özel karşılıkları, borç karşılıkları, şüpheli ticari alacaklar ve şüpheli diğer alacaklar karşılığı, değer düşüklüğü karşılığı vb. karşılıklar bu hesap altında takip edilmektedir.

- **Hisse Senetleri ve Özkaynaklar:** Ortaklık ya da gelirden pay alma hakkı gibi haklar kazandıran kıymetler sınıflandırılmaktadır. Türkiye uygulamasında bu araç kategorisi altında aktifte iştirakler ve bağlı ortaklıklar, yükümlülükte ise kuruluşların özkaynakları yer almaktadır.

Yükümlülüklerde yer alan malikler tarafından sağlanan fonlar hesabı kuruluşların ödenmiş sermayelerini ve hisse senedi ihraç primlerini içermektedir.

Genel ve özel rezervler kaleminde diğer sermaye yedekleri, yasal yedekler, statü yedekleri, olağanüstü yedekler, diğer kar yedekleri, hisse senedi iptal karları ve iştirakler, bağlı ortaklıklar ve birlikte kontrol edilen ortaklıklar bedelsiz hisse senetleri takip edilmektedir.

Değerleme ayarlamaları hesabında ise menkul değer değerlendirme farkları, maddi ve maddi olmayan duran varlıklar yeniden değerlendirme farkları, riskten korunma değerlendirme farkları, satış amaçlı elde tutulan ve durdurulan faaliyetlere ilişkin duran varlıkların birikmiş değerlendirme farkları vb. değerlendirme hesapları izlenmektedir.

- **Finansal Olmayan Varlıklar:** Aktifte izlenen bu hesapta kuruluşların maddi ve maddi olmayan duran varlıkları, sabit değerleri, arazi ve arsalar ile binalar gibi gayrimenkulleri, taşıtlar ve tesis, makine ve cihazlar gibi demirbaşları izlenmektedir.

Hedef kitle: Yurtiçi ve yurtdışında ekonomik araştırmalar yapan ulusal ve uluslararası bütün kuruluşlar.

Coğrafi kapsam: Tüm Türkiye'dir.

Coğrafi düzey: Yoktur.

Sektörel kapsam: Finansal Kiralama, Faktoring ve Tüketici Finansman Şirketleri, Aracı Kurumlar ve Para Piyasası Fonları dışında kalan Yatırım Fonları ile Sigorta Şirketleri

Zaman kapsamı: Veriler çeyreklik dönemler olarak yayınlanmaktadır.

Diğer kapsam: Yoktur.

Kapsamdaki sınırlılıklar: Yoktur.

	<p>İstatistiksel birim: Raporlama yapan birimdir.</p> <p>Temel dönem/yıl: Bir önceki yılın son çeyreği.</p> <p>Referans dönemi: Bir önceki çeyrek.</p> <p>Ölçü birimi:</p> <table><thead><tr><th>Değişken/Gösterge</th><th>Ölçü Birimi</th></tr></thead><tbody><tr><td>Tüm Değişkenler</td><td>Bin TL</td></tr></tbody></table>	Değişken/Gösterge	Ölçü Birimi	Tüm Değişkenler	Bin TL
Değişken/Gösterge	Ölçü Birimi				
Tüm Değişkenler	Bin TL				
Dönemsellik	<p>Verinin toplama sıklığı: 3 Aylık</p> <p>Verinin yayımlama sıklığı: 3 Aylık</p>				
Zamanlılık	<p>Yayımlanan her veri için ortalama üretim süresi: 3 Ay</p> <p>İlk sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün): -</p> <p>Nihai sonuçların yayımlandığı tarih ile referans döneminin son tarihi arasındaki fark (gün): -</p>				
Kamuoyunun Bilgiye Erişimi					
Eş zamanlı yayımlama	<p>Tüm kullanıcılar ile aynı anda paylaşılıp paylaşılmadığı: Paylaşıyor.</p> <p>Basın veya diğer belirli kullanıcılar ile özel anlaşmalar kapsamında verinin önceden paylaşılıp paylaşılmadığı: Hayır</p>				
Bütünlük					
Resmi istatistiklerin üretilmesine ilişkin şartlar, koşullar ve gizlilik	<p>İstatistiklerin toplanması, işlenmesi ve dağıtımına ilişkin sorumluluk: TCMB İstatistik Genel Müdürlüğü, Parasal ve Finansal Veriler Müdürlüğü sorumludur.</p> <p>Veri üreten kuruluşlar ile veri paylaşımı ve koordinasyon: Veri yayımlandıktan sonra IMF, OECD, Eurostat gibi kurum ve kuruluşlara talep edilen bazı veriler gönderilmektedir.</p> <p>Bireysel cevaplayıcılara ait verinin gizliliği: Söz konusu veriler, 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 25 Nisan 2001 tarih ve 4651 sayılı Kanunla değiştirilen 43.maddesinin 5.fıkrasında yer alan "...Banka, toplanan istatistikî bilgilerden kişisel ve özel nitelikte olanları yayımlayamaz, açıklayamaz, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu dışında resmi veya özel herhangi bir makama veremez. Bu bilgiler istatistiki amaçlar dışında ve ispat aracı olarak kullanılamaz" hükmü gereğince "gizlilik ilkesi" çerçevesinde değerlendirilecek ve üçüncü kişilere açıklanmayacaktır."</p> <p>İstatistik üretiminde çalışanlar, olanaklar, finansman: Toplamda 2 kişi çalışıyor olup, çalışanların tamamı üniversite/yüksek lisans mezunudur. Bilişim kaynakları açısından bir sorun bulunmamaktadır. Raporun hazırlanma sürecinde her sektörün veri kaynağı kuruluşlarla iletişime geçilmektedir.</p>				

Kullanıcı ihtiyaçlarının izlenmesi: Yılda bir kez olmak üzere, web ortamında “Kullanıcı Memnuniyet Anketi” çalışması yapılmaktadır.

Kalite politikası: Verilerin uluslararası standartlarla tam uyumlu yayımlanması; zamanlilik ve tutarlılık açısından gerekli şartları sağlamak olarak belirlenmiştir.

Kalitenin izlenmesi: Uluslararası kuruluşlara yapılan raporlamalarla hazırlanan verilerde uluslararası standartlara uygunluk kontrolü yapılmaktadır.

İstatistiklerin yansızlığı: Bilançolar, kaynak kuruluşlardan alınmakta ve gerekli düzeltmeler kaynak kuruluşlarca yapılmaktadır. Veriler yansızdır.

Veri kaynakları: İlgili sektöre ilişkin en doğru ve güvenilir verinin elde edilebilmesi amacıyla, farklı kaynaklardaki aynı tip veriler karşılaştırılarak ve kaynak kurumlarla verinin kapsamı ve niteliği hakkında görüşmeler yapılarak veri kaynakları belirlenmektedir. Veri kaynakları belirlenirken, güvenilirlik ve metodolojik gereksinimlere yatkınlık göz önüne alınmakta ve mümkün olduğu ölçüde gözetime tabi ve yayımlanan istatistikler kaynak olarak tercih edilmektedir.

Yöntem: Banka Dışı Finansal Kuruluşlar alt sektörlerinin verileri çeşitli kaynaklardan derlenmektedir.

- Finansal Kiralama, Faktoring ve Tüketici Finansman Şirketleri verileri Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumundan alınan bilanço ve sektörel bilanço formlarından temin edilmektedir.
- Sigorta Şirketleri verileri Hazine ve Maliye Bakanlığı’ndan alınan detaylı bilanço verilerinden üretilmektedir.
- Aracı Kurumlara ait veriler Türkiye Sermaye Piyasaları Aracı Kurumlar Birliği’nin göndermiş olduğu bilançolardan elde edilmektedir.
- Yatırım Fonları; Sermaye Piyasası Kurulu’ndan 09.07.2013 tarih ve 28702 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği (III-52.1)” ne göre yapılan fon ayrımı dikkate alınarak, “Para Piyasası Şemsiye Fonları” dışındaki tüm fonları içerecek şekilde derlenmektedir.

Dağıtım şekilleri: Elektronik Veri Dağıtım Sisteminde yayımlanmaktadır.

İstatistiklerin hatalı yorumlanması ve yanlış kullanımına ilişkin görüş belirtme/tektezip: Veriler kaynak kuruluşların verilerini güncellemeleri durumunda güncellenmektedir.

İstatistiksel veri toplama, işleme ve dağıtımdaki şartlar ve koşulların açıklanması: Önceden duyurulan yayım takvimine uygun olarak verilerin zamanında yayımlanması.

Mevsimsel düzeltme: Verilerde mevsimsel düzeltme yapılmamaktadır.

İstatistiğin toplanması, işlenmesi ve dağıtılması süreçlerinde bağlayıcı olan mevzuat:

1211 Sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu (25.4.2001 tarih, 4651 sayılı Kanun ile değiştirilen şekli) Madde 43

Yayımlanmadan önce veriye devlet birimlerinin içeriden erişimi

Yoktur.

İstatistiklerin yorumlanarak yayımlanması

-

Yenileme ve yöntemdeki büyük değişikliklerin önceden bildirimini	<p>Revizyon takvimi: Revizyon yapılacak olması durumunda internet sitesinde ilgili başlığın altında duyuru yapılmaktadır.</p> <p>İlk verinin ve revize edilmiş verinin tanınlanması: Düzenli bir revizyon yapılmamaktadır.</p> <p>Metodoloji, veri kaynağı ve istatistiksel tekniklere ilişkin büyük değişikliklerin önceden duyurulup duyurulmadığı: Tablolarda veya metodolojide gerçekleşecek değişiklikler TCMB web sitesinde veriye ilişkin sayfada Yapılacak Revizyonlar başlığı altında önceden duyurulur.</p>
Kalite	
İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntem ve kaynaklara ait dokümantasyonun yayımlanması	İstatistiklerin hazırlanmasında kullanılan yöntemsel açıklaması, bu dökümanda yer aldığı şekliyle TCMB web sitesinde veriye ilişkin sayfada yayımlanmaktadır.
Bileşen detayının, ilgili veri ile uyumlaştırmanın, kabul edilebilirliğinin güvencesini sağlayan ve istatistiksel çapraz sorguları destekleyen istatistiksel çerçevenin yayımlanması	<p>Verinin içsel tutarlılığı: İstatistikler veri seti içerisinde birbiriyle tutarlıdır.</p> <p>Verinin zamansal tutarlılığı: Bir önceki yılın son çeyreği ile içinde bulunulan yılın verilerinin karşılaştırılmasına imkan verecek şekilde hazırlanmaktadır.</p> <p>Verinin sektörler arası ve alanlar arası tutarlılığı: Diğer veri kaynakları veya istatistikler ile uyumludur.</p>
Notlar	
Metaverinin son güncellenme tarihi	16/08/2018